

Миодраг Матицки

Улица “Три шиммиша”

– Андраш, Рара опет оде по вино са демижоном на леђима. Хода као корњача. Шта то раде он, Арсеније и Душко? Где танкују толико вино? Ти га не разливају у боце као сав нормалан свет.

– Пију вино. Ето, шта раде.

– Пију и бело и црно. Бело ту у Швалбиној улици набављају, код Пине, а црно у коноби Бољунџића, у Кадемији, чак код “Електродистрибуције”.

– Па шта се то нас тиче?

– Жао ми је Душка. И он са демижоном почео да ради. Још је млад да би толико пио.

– Кад је вино у питању нису важне године. Увек може да те снађе време кад се пије вино.

– Шта мислиш, Андраш, зашто та тројица заједно толико пију? По мом рачуну сваки попије по демижон за дан-два. Мора да имају јаке разлоге.

– Не мора да буду јаки разлози да се попије демижон вина. Кад попијеш литар црнога, вино само тражи још.

– Не мислиш ли, Андраш, да они нешто пишу заједно, мисле да стварају

нешто јако важно па им треба пуно вина?

– Тја! Умишљају да нешто важно стварају. Тек да им прође време. Важно им је да се нешто догађа, као да ће дуже да живе. Та тројица, Пирошка, краду време док им се нешто догађа. А све им се мање догађа. Зато пију све више вина. С вином се чини да све траје дуже.

– Ја мислим да је за све крив Арса. Он је све почео. Док залије оне силне саксије с цвећем, док се попентра три-четири пута оним бродским стубиштима до горње палубе са које може преко звучника да командује као капетан, премори се толико да мора пити. А тамо, на највишој тераси, под ведрим небом, док лежи у мрежи са неког једрењака, о љуља се цимајући бродско уже које му виси изнад главе, он се опија и када нема вина. Цимне уже два-три пута и доста му је за тај дан. Рара је сад сâм у Ровињу и може да чини шта му је боља, па се сав одао вину, да надокнади све оне године што га је Рада бремзала. Како се не срами да сваки дан свраћа код Пине и Бо-

љундића и тражи да му наточе по демижон. Онај стари Бољунд ић га из све снаге, са страхопоштовањем пљешће по рамену. Срушио би га колико је јак тај Бољунд ић да пуни демижон у ранцу не држи Рару у равнотежи, усправног. Једино се чудим Душку, што се и он ухватио у то коло, и што му Драгиња дозвољава да се са њима дружи.

– Ено, Андраш, Душка! Сад је промакао код Раре са ранцем из Швалбине. Мора да је доста вина отпио чим иде са обадве стране улице. Он демижон оставља код Раре, а овај у сумрак, кришом, носи га Арси и у поноћ враћа празни. Рара све иде унатрашке да би скрио ранац на леђима. И све се осврће и погледа у шкуре да га Арсина Ирена не би приметила.

– Баш тада му ја ударим рецку!

– Какву рецку, Језуш Марија!?

– Па кредом! Видиш ту на плочи код шпорхета колико је рецки исписано, све по пет спојено, као да су се цео дан картали таблонета.

– Свашта, Пирошка! Шта се то нас тиче колико демижона Рара носи Арси!

– Тицаће се Раде Рарине. А и нас се тиче! И ти си се, Андраш, ухватио са њима. Ти си их и упутио у конобу код Бољунцића за црно вино. План си им нацртао да нађу ту конобу. Као да је пројект неки, тако си им детаљан план нацртао. Да не промаше. И телефон им Бољунцићев дао, да му се најаве како не би узалудишли тако далеко. А сад, кад нама треба то фино црно вино за госте, тај Бољунцић ти јавља да су му буре с црним испразнили ти што си ух препоручио. Еј, Андраш, ти си први

почео са тим вином. А у годинама си кад би се и ти могао повести за њима.

Само чекам када ће почети демижони да ми се котрљају по ћошковима.

– Неће дуго то да траје, Пирошка. Већ су их спопали шиш-миши. Арсеније прича да му је један шиш-миш улазио у кућу и летио с терасе на терасу, чак му, пре неки дан, улетио и у спаваћу собу. Рара га убеђивао да се тај шиш-миш настанио у његовој кући, али да неће дуго да издржи.

Угинуће код њега начисто од глади. Знаш, Пирошка, шиш-миш не пије црно вино, само сисе крв.

– Зат код Арсе прави шиш-миш?

– Ма, шиш-миш се Арсенију само привиђа. Синоћ је у поноћ као видео чак два шиш-миша, па звао телефонском Рару. А Рара, онако бунован, погледао се у огледало, укљештио обрвама као да шири крила, и препао се самога себе. Па свашта викао Арси у телефон, и што га буди у поноћ, и да он има већ једног шиш-миша у својој кући, да се од њега страши и он сам, и ћук у кавезу, па уместо да кричи: “Ћук! Ћук!”, једва кркла: “Ћ – к!, “Ћ – к!” Сад почео и Рара да тврди да је код Арсе видео не једног, већ два шиш-миша. Чека само да то још Душко потврди!

– Па шта шиш-миши значе и какве везе имају са вином? Је ли с тим у вези и миш-маш, и оно шише из којег пијанци испијају жестоко?

– То је врло комплексирано. Све то има везе с мишевима. Белим. У Ријеци постоји, причао нам је Рара, улица шиш-миша: Calle dei pipistrelli! На једној кући, на камену, урезана и данас стоје три шиш-миша. Рара је прочитао

негде ту причу, да су у тој кући тројица страшно пили, највише црнога, и удружили се у друштво под именом "Три шиш-миша", и почели да тргују вином, али су им сви послови пропали.

Увек им је недостајала роба да је испоруче. Најзад су их спопали бели шиш-миши. Тад се растрезнили заувек и ту кућу завештали граду.

– Али, Андраш, шиш-миши нису бели!

– Су. Буде кад су!

– Ма, то су била три шиш-миша, а то је већ друго. То је био неки знак за ту тројицу из Ријеке. Провиђење.

– Бели шиш-миши црно су провиђење. Срећом, Пирошка, и ова ровињска прича имаће, скоро, исти крај. Душко ми се поверио да и он сумња да је код Арсе видео два шиш-миша. А кад је већ Рара видео два шиш-миша, и

Арсеније два шиш-миша, па сад и Душко два, онда их има три!

– Мислиш њих тројица су та три шиш-миша? Још ћемо и ми становати у улици "Три шиш-миша", Језус Марија! Рари је мало што већ има своју улицу, Швалбину! Хоће још једну. Али, где си, онда, ти ту, Андраш!?

– Ја знам да пијем с мером. На чаше, а не на демижоне.

– Боље је и на демижоне, ако добијеш улицу!

– Та они попију демижон, јер не ваља начети демижон црнога, па га оставити да стоји. Укиселио би се. Зато га ја разливам у боце.

– А што и они, као сав нормалан свет, не разливају црно вино у боце?

– Немају кад да га разлију, Пирошка, јер попију цео демижон одмах.

БЕЛЕШКА О МИОДРАГУ МАТИЦКОМ

Миодраг Матицки рођен је 1. новембра 1940. године у Великом Средишту, крај Вршца. Читав радни век, од звања асистента до научног саветника, као руководилац више научних пројеката и директор пуне три деценије, провео је у Институту за књижевност и уметност у Београду. Од 1987. до 2005. руководио је научноистраживачким пројектом *Историја српске књижевне периодике*. Као уредник едиције Института *Студије и расправе* уредио је 40 књига. У сарадњи са Матицом српском покренуо је у Институту, и до данас уређује, научне едиције *Библиотека усмене књижевности* (до сада објављено 15 књига сабраних усмених дела народа) и *Историја српске књижевне периодике* (објављено двадесетак монографија и зборника). До сада је потписао 60 посебних издања. Објавио је осам монографија, приредио тринаест научних зборника, четири критичка издања и девет научних издања писаца и научника са пратећим студијама, те шест антологија. Био је члан редакције научног часописа *Књижевност и језик* (1976–1980), *Летописа Матице српске* (1983–1987), *Ковчежића Вуковог* и *Доситејевог музеја* (у више наврата). Од 2003. године главни је и одговорни уредник часописа за науку о књижевности Института за књижевност и уметност *Књижевне историје*, а покретач је и главни и одговорни уредник *Српског народног илустрираног календара Даница* Вукове задужбине (деветнаест годишта) као и школског забавника *Даница за младе* (четири годишта).

Био је члан управних одбора Андрићеве задужбине и Задужбине “Доситеј Обрадовић”. Вишегодишњи је члан Управног одбора Матице српске. Од 1996. до 2008. председник је Управног одбора, а од 2008. председник Скупштине Вукове задужбине.

Од 1964. објављује песме, приповетке и романе.

Књиге песама: *Кроз њрсиен јабуку* (Библиотека Угао, Вршац, 1964); *Кирвај* (КОВ, Вршац, 1979).

Романи: *Трећи коњ* (КОВ, Вршац, 1979); *Глува лађа* (Дечје новине, Горњи Милановац, 1987; прештампан у будимпештанским “Народним новинама”, бр. 19–51 /мај-децембар/ 1989; преведен на немачки – *Das stumme Schiff*, Edition Lowenzahn, Innsbruck, 1994); *Луди њесак* (Српска књижевна задруга, Београд, 1992); *Иду Немци* (DBR International Publishing, Београд, 1994; Мали Немо, Панчево, 2003); *Пљускофон* (Матица српска, Нови Сад, 1995; Bookland, Београд, 2008); *Немири меде Желимира*, Bookland, Београд, 2006); *Предности гийса* (Филип Вишњић, 2008); *Делџа* (Прометеј, Нови Сад, 2011).

Књиге приповедака: *Свакодневно хвањање веверице* (Нолит, Београд, 1998); *Уз музику коју волиће* (Мали Немо, Панчево, 2000); *Вучјак Аделе Арђени* (Стубови културе, Београд, 2004); *Десетци за молићиву* (Стубови културе, Београд, 2006); *Сеновиће њриче*, (Српска књижевна задруга, 2008).

За целокупни књижевни опус, Миодраг Матицки, добитник је награде Свесловенског књижевног друштва “Фјодор Михаилович Достојевски” за 2011. годину.